

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КООПЕРАТИВНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

*Кальченко С.В., к.е.н., доцент,
Таврійський державний агротехнологічний університет*

Процес розвитку вітчизняної аграрної сфери на сучасному етапі характеризується істотними труднощами, причиною яких є дія як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Інтеграція національної економіки в світову господарську систему спричинила посилювання конкурентної боротьби у всіх сегментах ринку продовольчих товарів, як сільськогосподарської сировини, так і продуктів переробки.

Серед основних проблем розвитку вітчизняного аграрного виробництва можна виділити наступні:

1. Безсистемний характер розвитку.
2. Відсутність належного інформаційного забезпечення розвитку аграрного підприємництва.
3. Нестача матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.
4. Необхідність адаптації аграрного виробництва до вимог постіндустріального суспільства.

Постіндустріальна модель економічних стосунків передбачає принципово іншу організаційно-управлінську систему, засновану на активній участі менеджменту не лише в питаннях стратегічного планування діяльності фірми, але і в процесі розподілу результатів її господарської діяльності. Даний керівний прошарок, що отримав назву техноструктури, володіє наступними характерними рисами: використання інформації як визначального чинника виробництва; мобільність і здібність до гнучких системних трансформацій управлінських структур; тісний зв'язок учбово-наукової сфери з виробництвом.

Застосування висококваліфікованої праці в аграрному виробництві в сучасних умовах забезпечує не лише більший економічний ефект від використання ресурсного потенціалу, але і сприяє збереженню і розвитку села як соціально-економічної одиниці, оскільки, з одного боку, вимагає відповідних умов організації та оплати праці, а з іншою передбачає наявність системи підготовки кадрів. Ободь цих умови сприяють скороченню відтоку працездатного сільського населення, а окрім цього позитивно вплинуть на якісне зростання аграрного підприємництва.

Проте в умовах сучасного українського села посилювання

конкурентної боротьби між виробниками при моносонному характері ринку привело до подальшого скорочення виробництва сільгосппродукції. Одним із наслідків майнових перетворень в процесі реформування вітчизняного АПК стало скорочення числа сільгоспідприємств, що здійснювали свою діяльність на принципах крупнотоварного виробництва. Відомий консерватизм в організації виробничого процесу і відсутність системи інформаційного забезпечення позбавляє дані фірми можливості швидко трансформувати виробничий механізм, пристосовуючись до умов ринку.

Тому найбільш перспективним напрямом розвитку вітчизняного села є забезпечення консолідації місцевих жителів в мультиспільноті на умовах взаємовигідної співпраці. При цьому слід не обмежуватися досягненням економічних вигод для окремих груп осіб, але забезпечити комфортне співіснування всіх членів спільноти в рамках адміністративно-територіальної одиниці.

У даному аспекті найбільш ефективним способом консолідації сільгоспвиробників на принципах взаємовигідної співпраці є створення кооперативних організацій. Історичний досвід розвитку суспільства свідчить, що люди здавна практикували кооперування з метою взаємодопомоги. Кооператив є особливою формою організації господарської діяльності, оскільки містить в собі практичну можливість ведення бізнесу на умовах рівності прав його учасників. Більш того, забезпечення конкурентоспроможності кооперативних організацій зобов'язало постійно підвищувати професійний і освітній рівень його членів, в першу чергу зайнятих в сфері менеджменту.

Зважаючи на незмінну ротацію членів керівного складу кооперативу, обумовлену специфікою його системи управління, ми можемо говорити про масовий характер інтелектуального розвитку членів кооперативу, що є особливо актуальним в умовах формування в макроекономічній просторі моделі інформаційного суспільства.

Важливим в цьому зв'язку є формування в системі аграрного підприємництва техноструктури як особливої спільноти, що динамічно розвивається та здатна ефективно обробляти інформацію і створювати нові знання. Одним із шляхів досягнення мети є відтворення на базі сільських територій системи інтеграційних утворень, зокрема виробничих та обслуговуючих кооперативів. Становлення кооперації в Україні тривалий час уповільнювалося причинами як суто економічного, так і адміністративного характеру.

На сьогоднішньому етапі розвитку аграрного підприємництва

кооперативний спосіб інтеграції сільгоспвиробників є найбільш перспективним в двох аспектах: створення обслуговуючих кооперативів на базі крупнотоварних виробничих одиниць, коли досягнення поставлених завдань стимулюватиме формування техноструктури, яка забезпечуватиме ефективніше використання ресурсного потенціалу.

В той же час великі перспективи має консолідація дрібних господарств з метою досягнення як економічного, так і соціального ефекту. Процес кооперації в даному сегменті аграрного підприємництва стимулюватиме зниження долі натурального виробництва, сприятиме тим самим підвищенню як обсягу доходів селян, так і рівня забезпечення населення продовольством. Необхідно відмітити, що прийнята державна програма ставить собі на меті оптимізацію існуючої нормативно-правової бази, надання організаційної підтримки створенню сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, удосконалення матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Куплевацький А.М., студент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Однією з актуальних проблем агропромислового комплексу України є інноваційний шлях розвитку сільськогосподарського виробництва. Широке впровадження інновацій в усіх напрямках діяльності сільськогосподарських підприємств сприяє: зростанню продуктивності праці, економії різних видів ресурсів, скороченню втрат і зниженню собівартості аграрно - продовольчої продукції, нарощуванню обсягів і підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва.

Інноваційний потенціал формує здатність аграрних підприємств конкурувати на внутрішньому та зовнішньому ринках і

* Науковий керівник – Зайка С.О., ст. викладач